

12th European Congress of the E.D.E.

September 29th – October 1st, 2011
Prague, Czech Republic

THE BIG TABOOS IN LONG-TERM CARE

European Association for Directors and Providers
of Long-Term Care Services for the Elderly

OUR SPONSORS

Supporter of the Congress

Platinum Sponsor

pomáhá léčit.

Silver Sponsors

Bronze Sponsors

WELCOME

Honoured Ladies and Gentlemen,
Dear Colleagues,

The 12th E.D.E. Congress in Prague will deal with the taboos in long-term care: "care light", residents vs. costs, death and dying, violence and sexuality in care homes.

People who live and work in care facilities often run up against these and other taboos, without ever having a chance to address them adequately. Largely ignored by society, these questions are thus frequently avoided in the homes themselves: what is care for the elderly and the needy worth, how do we want to be cared for in our old age, how do we want to live as elderly people?

Yet these taboos must be addressed, to sow the seeds for a dignified life in old age and to work out forward-looking solutions to the problems in long-term care.

I cordially invite you to join us in Prague on 29 September, 2011.

Prof. Dr. Wilfried Schlüter
President of the E.D.E.

PATRON OF THE CONGRESS

RNDr. Petr Nečas, Prime Minister of the Czech Republic

THE BIG TABOOS IN LONG-TERM CARE PROGRAMME

Thursday, September 29, 2011

08:00–20:00 Registration at the Clarion Congress Hotel Prague

09:00–12:00 SAVE AGE workshop

The SAVE AGE project is the first European initiative to develop and implement measures for limiting energy consumption in residential and care homes (for more information visit www.saveage.eu).

15:00–15:45 Opening

(Czech – English, French, German, Russian)

(Admission 14:30)

Jiri Horecký

President of the APSS CR, Czech Republic

Welcome address

(German – English, French, Russian, Czech)

Prof. Dr. Wilfried Schlüter

President of the E.D.E., Germany

Marjan Sedmak

President of AGE PLATFORM, Slovenia

Welcoming speech

(Czech – English, French, German, Russian)

Dr. Ing. Jaromír Drábek

Minister for Labour and Social Affairs, Czech Republic

PhDr. Vladimír Špidla, Czech Republic

*Former EU Commissioner for Employment, Social Affairs
and Equal Opportunities*

15:45–16:45 Opening speech

The big taboos in long-term care

(German – English, French, Russian, Czech)

Franz J. Stoffer

Germany

16:45–17:15 Break for discussion and visiting the exhibition

17:15–18:00 Dignity and care of the elderly

(German – English, French, Russian, Czech)

Dr. Doris Pfabigan

Austria

19:00 (start) A special coming together

The Estonian association ESJN presents the venue of the 13th E.D.E. congress and invites you to an evening of Estonian food and music.

Welcoming speech

Lembit Uibo

Estonian ambassador in the Czech Republic

End of Day 1

Friday, September 30, 2011

09:00–10:30 Session A

Taboo: Sexuality in care homes

Knowledge and ignorance of residents' sexuality

Moderation: Jean Bohler (GRIPA), Luxembourg

„Tenderness and sexuality in old age: needs and expectations“

(German – English)

PhilDr. Karolina Friedlová

Czech Republic

„Dementia and sexuality“

(English – German)

Dr. Laura Padmah Galantin

Italy

>

Session B

Taboo: The cost of care

Which services should we provide to care home residents, and at what price?

Moderation: Zdeněk Kašpárek (APSS CR), Czech Republic

„What do a care home and a petrol station have in common?“

(English – French, Russian, Czech)

Prof. Dr. Paul Brandl

Austria

„What are the obstacles to need-oriented elderly care in homes?

The situation in the Czech Republic“

(English – French, Russian, Czech)

Dr. Ladislav Průša

Czech Republic

>

Session C

Taboo: Death and dying in residential care homes (I)

Moderation: Pascal Champvert (AD-PA), France

„Who has power over my body? The death from the point of view of bioethics“

(French – German)

Prof. Sandro Spinsanti

Italy

„Psychoanalytical considerations on dealing with death and dying“

(French – German)

Catherine Bergeret-Amselek

France

10:30–11:00 Break for discussion and visiting the exhibition

11:00–12:30 Session D

Taboo: Sexuality in care homes

Knowledge and ignorance of residents' sexuality

Moderation: Andrea Tajanovská (APSS CR), Czech Republic

„Tenderness and sexuality in old age: needs and expectations“

(Czech – English, French, Russian)

PhilDr. Karolina Friedlová

Czech Republic

„Dementia and sexuality“

(English – French, Russian, Czech)

Dr. Laura Padmah Galantin

Italy

>

Session E**Taboo: The cost of care****Which services should we provide to care home residents, and at what price?***Moderation: Mag. Johannes Wallner (Bundesverband österreichischer Alten- und Pflegeheime), Austria**„What do a care home and a petrol station have in common?“*

(German – English)

Prof. Dr. Paul Brandl

*Austria**„What are the obstacles to need-oriented elderly care in homes?**The situation in the Czech Republic“*

(English – German)

Dr. Ladislav Průša

Czech Republic

>

Session F**Taboo: Death and dying in residential care homes (I)***Moderation: Pascal Champvert (AD-PA), France**„Who has power over my body? The death from the point of view of bioethics“*

(French – German)

Prof. Sandro Spinsanti

*Italy**„Psychoanalytical considerations on dealing with death and dying“*

(French – German)

Catherine Bergeret-Amselek

*France***12:30–14:00 Break for lunch and visiting the exhibition****14:00–15:30 Session G****Taboo: Violence in residential care homes****What can we do to prevent it?***Moderation: Jean-Louis Zufferey (ARODEMS), Switzerland**„Violence in care homes – how to support staff faced with provocative behaviour?“*

(French – German)

Jérôme Pellissier

*France**„Violence against staff and the director’s responsibility“*

(French – German)

Sandrine Heuls

Switzerland

>

Session H**Taboo: Dementia****What is quality of life for people with dementia?***Moderation: Franziska Rahmel (DVLAB), Germany**“Can one speak of quality of life regarding people with dementia?“*

(German – English, Russian, Czech)

Christian Müller-Hergl

*Germany**„How care concepts and staff can damage the well-being of people with dementia“*

(German – English, Russian, Czech)

Claire Désenfant

Germany

> **Session I**
Taboo: Personnel development in residential care
The (lacking) capital of the future – What steps should we take now?
Moderation: Jérôme Souchet (FNADEPA), France

„Human resources management – how to gain new employees and keep established staff“

(German – French)
Prof. Dr. Wilfried Schlüter
Germany

„Employee health with regard to the salutogenic model“

(German – French)
Silvia Lückhardt / Dieter Bien
Germany

> **Session K**
Taboo: Death and dying in residential care homes (II)
Moderation: Lionel Ricou (Curaviva), Switzerland

„Death – between prolonging life and self-determined dying“

(German – English, Czech)
Dr. Heinz Rüegger
Switzerland

„Assisted suicide from a theological point of view“

(German – English, Czech)
Christoph Schmid
Switzerland

15:30–16:00 **Break for discussion and visiting the exhibition**

16:00–17:30 **Session L**
Taboo: Violence in residential care homes
What can we do to prevent it?
Moderation: Jean-Louis Zufferey (ARODEMS), Switzerland

„Violence in care homes – how to support staff faced with provocative behaviour?“

(French – English, Russian, Czech)
Jérôme Pellissier
France

„Violence against staff and the director’s responsibility“

(French – English, Russian, Czech)
Sandrine Heuls
Switzerland

> **Session M**
Taboo: Dementia
What is quality of life for people with dementia?
Moderation: Franziska Rahmel (DVLAB), Germany

“Can one speak of quality of life regarding people with dementia?“

(German – French)
Christian Müller-Hergl
Germany

„How care concepts and staff can damage the well-being of people with dementia“

(German – French)
Claire Désenfant
Germany

- > **Session N**
Taboo: Personnel development in residential care
The (lacking) capital of the future – What steps should we take now?
Moderation: Carlos Marty (bvsm.ch), Switzerland

„Human resources management – how to gain new employees and keep established staff“

(German – English, Czech)

Prof. Dr. Wilfried Schlüter

Germany

„Employee health with regard to the salutogenic model“

(German – English, Czech)

Silvia Lückhardt / Dieter Bien

Germany

- > **Session O**
Taboo: Death and dying in residential care homes (II)
Moderation: Lionel Ricou (Curaviva), Switzerland

„Death – between prolonging life and self-determined dying“

(German – French)

Dr. Heinz Rügger

Switzerland

„Assisted suicide from a theological point of view“

(German – French)

Christoph Schmid

Switzerland

End of Day 2

- 19:30 Gala evening at the Clarion Congress Hotel Prague**
 (evening dress required)
 Admission to the Gala dinner: 19:15

Saturday, October 1, 2011

- 09:30–11:00 Taboo: Leadership qualities of home directors**
 (German – English, French, Russian, Czech)

„The paradoxes of leadership“

Prof. Dr. Wolf Böhnisch

Austria

- 11:00–11:30 Break for discussion and visiting the exhibition**

- 11:30–12:15 Taboo: Care financing**
 (German – English, French, Russian, Czech)

„What are directors of residential care homes worth to providers?“

Prof. Dr. Gabriele Moos

Germany

- 12:15–13:00 Closing words**
 (German – English, French, Czech)
 Prof. Dr. Wilfried Schlüter
President of the E.D.E.
 Germany

Invitation to the 13th E.D.E. Congress in 2013 in Tallinn, Estonia

(English – German, French, Czech)

Representative of the Estonian Association ESJN

Programme*: Prof. Dr. Wilfried Schlüter

*(subject to modification)

LECTURERS OF THE 12TH E.D.E. CONGRESS**Franz J. Stoffer**

Economist, Managing Director of Caritas-Betriebsführungs- und Trägergesellschaft (CBT); Cologne, Germany

Dr. Doris Pfabigan

Associate at the Institute of Philosophy, University of Vienna, Austria

Dr. Karolina Friedlová

Lecturer at the Silesian University in Opava, director of the institute for nursing education Institut Bazální stimulace, trainer of nursing care for the elderly and disabled; Frýdek-Místek, Czech Republic

Dr. Laura Padmah Galantin

Psychologist, psychotherapist, ethno-anthropologist, consultant for care institutes in matters of organisation and dementia; Padua, Italy

Prof. (FH) Dr. Paul Brandl

Professor for organisational development and process management at the School of Applied Health and Social Sciences and social management programme coordinator, Upper Austria University of Applied Sciences, Linz Campus, Austria

Dr. Ladislav Průša

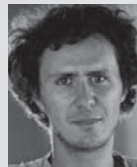
Director of the Research Institute for Labour and Social Affairs, Prague, Czech Republic

Prof. Sandro Spinsanti

Professor of bioethics, theologian and psychologist, director of the Institut Giano in Rome, Italy

Catherine Bergeret-Amselek

Psychoanalyst, member and seminar director of the Société de Psychanalyse Freudienne, Paris, France

Jérôme Pellissier

Author, Ph.D. in psychology, researcher in psychogerontology, Paris, France

Sandrine Heuls

Director of three care and nursing homes (ESM) in the canton of Vaud, Switzerland

Christian Müller-Hergl

Associate at the Dementia Dialogue Centre, Witten/Herdecke University, Germany

Claire Désenfant

Graduate in economics, head of age consult (applied gerontology, management services); Freiburg, Germany

Prof. Dr. Wilfried Schlüter

Professor of healthcare and nursing management techniques at the West Saxon University of Applied Sciences of Zwickau, mediator in matters of old age care and nursing, E-Qalin trainer, president of the E.D.E.; Rastede, Germany

Dieter Bien

Managing Director of the Alten- und Pflegezentren des Main-Kinzig-Kreises GmbH, Hanau, Germany

Silvia Lückhardt
Health manager, Hanau, Germany

Dr. Heinz Rügger
*Theologian, gerontologist and ethicist, Diakoniewerk Neumünster,
Zollikerberg/Zurich, Switzerland*

Christoph Schmid
Theologian and gerontologist, CURAVIVA Schweiz, Bern, Switzerland

Prof. Dr. Wolf Böhnisch
*From 1992 to 2009 professor at the Institute of Human Resource
and Change Management at Johannes Kepler University Linz;
trainer and consultant (EPOS GmbH), personnel and organisational
development, value-oriented management; Linz/Puchenau, Austria*

Prof. Dr. Gabriele Moos
*Professor for social management at RheinAhrCampus Remagen
of the Koblenz University of Applied Sciences, 1st chairperson
of the Deutsche Gesellschaft für Management und Controlling
in der Sozialwirtschaft e. V. (DGCS), Germany*

HERZLICH WILLKOMMEN

Sehr geehrte Damen und Herren,
liebe Kolleginnen und Kollegen,

der 12. E.D.E.-Kongress in Prag wird sich mit den Tabuthemen in der Langzeitpflege beschäftigen: Pflege „light“, Bewohner- versus Kostenorientierung, der Umgang mit Tod und Sterben, mit Gewalt und Sexualität in Pflegeeinrichtungen.

Mit diesen und anderen Tabuthemen kommen die in den Einrichtungen lebenden und arbeitenden Menschen häufig in Berührung, ohne dass eine adäquate Auseinandersetzung stattfindet. Dabei spiegeln Einrichtungen der Langzeitpflege wider, was auch in der Gesellschaft bislang vermieden wird: eine klare Beantwortung der Fragen, was uns die Versorgung alter, pflegebedürftiger Menschen wert ist, wie wir selbst im Alter gepflegt werden wollen, wie wir als ältere Menschen leben möchten.

Wir müssen offen diese Tabus ansprechen, damit ein Bewusstsein für ein würdevolles Leben im Alter geschaffen werden kann und damit zukunftsorientierte Lösungen für Probleme in der Langzeitpflege erarbeitet werden können.

Ich freue mich, Sie am 29. September 2011 in Prag willkommen zu heißen.

Prof. Dr. Wilfried Schlüter
Präsident des E.D.E.

SCHIRMHERR DES KONGRESSES

RNDr. Petr Nečas, Premierminister der Tschechischen Republik

DIE GROSSEN TABUS IN DER LANGZEITPFLEGE PROGRAMM

Donnerstag, 29. September, 2011

08:00–20:00 Registrierung im „Clarion Congress Hotel Prague“

09:00–12:00 SAVE-AGE-Workshop

Das SAVE AGE-Projekt ist die erste internationale europäische Initiative, um Maßnahmen zur Verringerung des Energieverbrauchs speziell in Einrichtungen der Langzeitpflege zu entwickeln und umzusetzen (nähere Informationen im Internet auf www.saveage.eu).

15:00–15:45 Eröffnung

(Tschechisch – Englisch, Deutsch, Französisch, Russisch)
(Einlass ab 14:30)
Jiri Horecký
Präsident des APSS CR, Tschechische Republik

Begrüßung

(Deutsch – Englisch, Französisch, Tschechisch, Russisch)
Prof. Dr. Wilfried Schlüter
Präsident der E.D.E., Deutschland
Marjan Sedmak
Präsident von AGE PLATFORM, Slowenien

Grußwort

(Tschechisch – Englisch, Deutsch, Russisch, Französisch)
Dr. ing. Jaromír Drábek
Minister für Arbeit und Soziales, Tschechische Republik
PhDr. Vladimír Špidla, Tschechische Republik
Ehemaliger EU-Kommissar für Beschäftigung, soziale Angelegenheiten und Chancengleichheit

15:45–16:45 Eröffnungsvortrag

Die großen Tabus in der Langzeitpflege

(Deutsch – Englisch, Französisch, Russisch, Tschechisch)
Franz J. Stoffer
Deutschland

16:45–17:15 Zeit zum Gedankenaustausch und zum Besuch der Fachaussstellung

17:15–18:00 „Würde in der Altenpflege“

(Deutsch – Englisch, Französisch, Russisch, Tschechisch)
Dr. Doris Pfabigan
Österreich

ab 19:00

Ein Coming together der besonderen Art

Der estnische Heimleiterverband stellt den Veranstaltungsort des 13. E.D.E.-Kongresses vor und lädt zu einem Abend mit estnischen Spezialitäten und Musik ein

Grußwort

Lembit Uibo
Botschafter von Estland in der Tschechischen Republik

Ende des 1. Kongresstages

Freitag, 30. September, 2011

09:00–10:30 **Session A**

Tabu Sexualität im Heim

Wissen und Unwissen über die sexuellen Bedürfnisse von Menschen in Heimen

Moderation: Jean Bohler (GRIPA), Luxembourg

„Zärtlichkeit und Sexualität im Alter – Bedürfnisse und Ansprüche“
(Deutsch – Englisch)

PhilDr. Karolina Friedlová
Tschechische Republik

„Demenz und Sexualität“
(Englisch – Deutsch)

Dr. Laura Padmah Galantin
Italien

>

Session B

Tabu Pflegekosten

Was können und wollen wir Menschen in Heimen an Leistungen zu welchem Preis anbieten?

Moderation: Zdeněk Kašpárek (APSS CR), Tschechische Republik

„Was hat ein Altenpflegeheim mit einer Tankstelle gemeinsam?“
(Englisch – Französisch, Russisch, Tschechisch)

Prof. Dr. Paul Brandl
Österreich

„Was steht einer bedarfsorientierten Versorgung von älteren Menschen in Heimen im Wege? Zur Situation in der Tschechischen Republik“
(Englisch – Französisch, Russisch, Tschechisch)

Dr. Ladislav Prusa
Tschechische Republik

>

Session C

Tabu Tod und Sterben in Einrichtungen der Langzeitpflege (I)

Moderation: Pascal Champvert (AD-PA), Frankreich

„Wer hat die Macht über meinen Körper? Der Tod aus der Sicht der Bioethik“

(Französisch – Deutsch)

Prof. Sandro Spinsanti
Italien

„Psychoanalytische Betrachtungen zum Umgang mit Tod und Sterben“
(Französisch – Deutsch)

Catherine Bergeret-Amselek
Frankreich

10:30–11:00 **Zeit zum Gedankenaustausch und zum Besuch der Fachausstellung**

11:00–12:30

Session D

Tabu Sexualität im Heim

Wissen und Unwissen über die sexuellen Bedürfnisse von Menschen in Heimen

Moderation: Andrea Tajanovská (APSS CR), Tschechische Republik

„Zärtlichkeit und Sexualität im Alter – Bedürfnisse und Ansprüche“
(Tschechisch – Englisch, Französisch, Russisch)

PhilDr. Karolina Friedlová
Tschechische Republik

„Demenz und Sexualität“
(Englisch – Französisch, Russisch, Tschechisch)

Dr. Laura Padmah Galantin
Italien

>

Session E

Tabu Pflegekosten. Was können und wollen wir Menschen in Heimen an Leistungen zu welchem Preis anbieten?

Moderation: Mag. Johannes Wallner (Bundesverband österreichischer Alten- und Pflegeheime), Österreich

„Was hat ein Altenpflegeheim mit einer Tankstelle gemeinsam?“

(Deutsch – Englisch)

Prof. Dr. Paul Brandl

Österreich

„Was steht einer bedarfsorientierten Versorgung von älteren Menschen in Heimen im Wege? Zur Situation in der Tschechischen Republik“

(Englisch – Deutsch)

Dr. Ladislav Prusa

Tschechische Republik

>

Session F

Tabu Tod und Sterben in Einrichtungen der Langzeitpflege (I)

Moderation: Pascal Champvert (AD-PA), Frankreich

„Wer hat die Macht über meinen Körper? Der Tod aus der Sicht der Bioethik“

(Französisch – Deutsch)

Prof. Sandro Spinsanti

Italien

„Psychoanalytische Betrachtungen zum Umgang mit Tod und Sterben“

(Französisch – Deutsch)

Catherine Bergeret-Amselek

Frankreich

12:30–14:00 Zeit zum Mittagessen und zum Besuch der Fachaussstellung

14:00–15:30 Session G

Tabu Gewalt in Einrichtungen der Langzeitpflege Was können wir dagegen tun?

Moderation: Jean-Louis Zufferey (ARODEMS), Schweiz

„Gewalt in Pflegeeinrichtungen – Wie können wir Pflegende beim Umgang mit herausforderndem Verhalten von Bewohnern unterstützen?“

(Französisch – Deutsch)

Jérôme Pellissier

Frankreich

„Gewalt gegen Pflegende und die Verantwortung der Heimleitung“

(Französisch – Deutsch)

Sandrine Heuls

Schweiz

>

Session H

Tabu Demenz

Was bedeutet Lebensqualität für Menschen mit einer Demenz?

Moderation: Franziska Rahmel (DVLAB), Deutschland

„Gibt es auch Lebensqualität für Menschen mit einer Demenz?“

(Deutsch – Englisch, Russisch, Tschechisch)

Christian Müller-Hergl

Deutschland

„Wie Konzeption und Personal die Lebenszufriedenheit von Menschen mit Demenz vernichten können“

(Deutsch – Englisch, Russisch, Tschechisch)

Claire Désenfant

Deutschland

> **Session I**
Tabu Personalentwicklung in der Pflege.
Das (fehlende) Kapital der Zukunft – Was müssen wir jetzt tun?
Moderation: Jérôme Souchet (FNADEPA), Frankreich

„Personalmarketing – So gewinnen wir neue MitarbeiterInnen und halten das Stammpersonal“
(Deutsch – Französisch)
Prof. Dr. Wilfried Schlüter
Deutschland

„Die Gesundheit der MitarbeiterInnen im Fokus des salutogenetischen Ansatzes“
(Deutsch – Französisch)
Silvia Lückhardt und Dieter Bien
Deutschland

> **Session K**
Tabu Tod und Sterben in Einrichtungen der Langzeitpflege (II)
Moderation: Lionel Ricou (Curaviva), Schweiz

„Sterben im Spannungsfeld zwischen Lebensverlängerung und selbstbestimmtem Lebensabbruch“
(Deutsch – Englisch, Tschechisch)
Dr. Heinz Rügger
Schweiz

„Suizidbeihilfe aus theologischer Sicht“
(Deutsch – Englisch, Tschechisch)
Christoph Schmid
Schweiz

15:30–16:00 Zeit zum Gedankenaustausch und zum Besuch der Fachaustellung

16:00–17:30 Session L
Tabu Gewalt in Einrichtungen der Langzeitpflege
Was können wir dagegen tun?
Moderation: Jean-Louis Zufferey (ARODEMS), Schweiz

„Gewalt in Pflegeeinrichtungen – Wie können wir Pflegende beim Umgang mit herausforderndem Verhalten von Bewohnern unterstützen?“
(Französisch – Englisch, Russisch, Tschechisch)
Jérôme Pellissier
Frankreich

„Gewalt gegen Pflegende und die Verantwortung der Heimleitung“
(Französisch – Englisch, Russisch, Tschechisch)
Sandrine Heuls
Schweiz

> **Session M**
Tabu Demenz
Was bedeutet Lebensqualität für Menschen mit einer Demenz?
Moderation: Franziska Rahmel (DVLAB), Deutschland

„Gibt es auch Lebensqualität für Menschen mit einer Demenz?“
(Deutsch – Französisch)
Christian Müller-Hergl
Deutschland

„Wie Konzeption und Personal die Lebenszufriedenheit von Menschen mit Demenz vernichten können“
(Deutsch – Französisch)
Claire Désenfant
Deutschland

> **Session N**
Tabu Personalentwicklung in der Pflege. Das (fehlende) Kapital der Zukunft – Was müssen wir jetzt tun?

Moderation: Carlos Marty (bvsm.ch), Schweiz

„Personalmarketing – So gewinnen wir neue MitarbeiterInnen und halten das Stammpersonal“

(Deutsch – Englisch, Tschechisch)

Prof. Dr. Wilfried Schlüter

Deutschland

„Die Gesundheit der MitarbeiterInnen im Fokus des salutogenetischen Ansatzes“

(Deutsch – Englisch, Tschechisch)

Silvia Lückhardt und Dieter Bien

Deutschland

> **Session O**
Tabu Tod und Sterben in Einrichtungen der Langzeitpflege (II)

Moderation: Lionel Ricou (Curaviva), Schweiz

„Sterben im Spannungsfeld zwischen Lebensverlängerung und selbstbestimmtem Lebensabbruch“

(Deutsch – Französisch)

Dr. Heinz Rüegger

Schweiz

„Suizidbeihilfe aus theologischer Sicht“

(Deutsch – Französisch)

Christoph Schmid

Schweiz

Ende des 2. Kongresstages

ab 19:30 Gala-Abend im „Clarion Congress Hotel Prague“

(um Abendgarderobe wird gebeten)

Einlass zum Gala-Abend: 19:15 Uhr

Samstag, 1. Oktober, 2011

09:30–11:00 Tabu Führungsqualität von Heimleitungen

„Paradoxien der Führung“

(Deutsch – Englisch, Französisch, Russisch, Tschechisch)

Univ. Prof. Dr. Wolf Böhnisch

Österreich

11:00–11:30 Zeit zum Gedankenaustausch und zum Besuch der Fachausstellung

11:30–12:15 Tabu Pflegefinanzierung

Was sind Leitungskräfte in der Altenpflege den Trägern wert?

(Deutsch – Englisch, Französisch, Russisch, Tschechisch)

Prof. Dr. Gabriele Moos

Deutschland

12:15–13:00 Abschluss des 12. E.D.E.-Kongresses

(Deutsch – Englisch, Französisch, Tschechisch)

Prof. Dr. Wilfried Schlüter

Präsident des E.D.E., Deutschland

Einladung zum 13. E.D.E.-Kongress 2013 in Tallinn, Estland

(Englisch – Deutsch, Französisch, Tschechisch)

Vertreter des Estnischen Heimleiterverbandes ESJN

Verantwortlich für das Programm*: Prof. Dr. Wilfried Schlüter

*(Programmänderungen vorbehalten)

REFERENTEN DES 12. E.D.E.-KONGRESSES

Franz J. Stoffer

Dipl.-Volkswirt, Geschäftsführer der Caritas-Betriebsführungs- und Trägergesellschaft (CBT); Köln, Deutschland

Dr. Doris Pfabigan

Wissenschaftliche Mitarbeiterin am Institut für Philosophie der Universität Wien, Österreich

Dr. Karolina Friedlová

Dozentin an der Schlesischen Universität Opava, Direktorin des Bildungsinstituts für Pflegekräfte „Insitutut Bazální stimulance“, Ausbilderin in der Altenkrankenpflege und in der Pflege für Menschen mit Behinderung; Frýdek-Místek, Tschechische Republik

Dr. Laura Padmah Galantin

Psychologin, Psychotherapeutin, Ethnoanthropologin, Beraterin von Pflegeeinrichtungen in Fragen der Organisation und Demenzerkrankungen; Padua, Italien

Prof. (FH) Dr. Paul Brandl

Professor für Organisationsentwicklung und Prozessmanagement Fakultät für Gesundheit und Soziales, Studiengangkoordinator Sozialmanagement, FH Oberösterreich, Campus Linz, Österreich

Dr. Ladislav Průša

Leiter des Forschungsinstituts für Arbeit und Soziales, Prag, Tschechische Republik

Prof. Sandro Spinsanti

Professor für Bioethik, Theologe, Psychologe, Direktor des „Institut Giano“ in Rom, Italien

Catherine Bergeret-Amselek

Psychoanalytikerin, Mitglied und Seminarleiterin in der Société de Psychanalyse Freudienne, Paris, Frankreich

Jérôme Pellissier

Autor, Doktor der Psychologie, Forscher auf dem Gebiet der Psychogerontologie, Paris, Frankreich

Sandrine Heuls

Leiterin von drei Pflegeeinrichtungen im Kanton Vaud, Schweiz

Christian Müller-Hergl

Wissenschaftlicher Mitarbeiter am Dialogzentrum Demenz, Universität Witten/Herdecke, Deutschland

Claire Désenfant

Dipl.-Kauffrau, Geschäftsleiterin von age consult (angewandte Gerontologie, Leitungsdienste); Freiburg, Deutschland

Prof. Dr. Wilfried Schlüter

Professor für Managementtechniken im Gesundheits- und Pflegewesen an der Westsächsischen Hochschule Zwickau, Mediator im Alten- und Krankenpflegebereich, E-Qalín-Trainer, Präsident der E.D.E.; Rastede, Deutschland

Dieter Bien

Geschäftsführer der Alten- und Pflegezentren des Main-Kinzig-Kreises gGmbH, Hanau, Deutschland

Silvia Lückhardt

Gesundheitsmanagerin, Hanau, Deutschland

Dr. Heinz Rüegger

*Theologe, Gerontologe und Ethiker, Diakoniewerk Neumünster,
Zollikerberg bei Zürich, Schweiz*

Christoph Schmid

Theologe und Gerontologe, CURAVIVA Schweiz, Bern, Schweiz

Prof. Dr. Wolf Böhnisch

*von 1992 bis 2009 Professor am Institut für Unternehmensführung
und Personalwirtschaft an der Universität Linz; Trainer und Berater
(Fa. EPOS GmbH), Personal- und Organisationsentwicklung,
werteorientierte Unternehmensführung; Linz/Puchenu, Österreich*

Prof. Dr. Gabriele Moos

*Professorin für Sozialmanagement am RheinAhrCampus Remagen
der FH Koblenz, 1. Vorsitzende der Deutschen Gesellschaft
für Management und Controlling in der Sozialwirtschaft e. V. (DGCS),
Deutschland*

BIENVENUE AU 12ÈME CONGRÈS DE L'E.D.E. À PRAGUE!

Mesdames et Messieurs,
Chers collègues,

Ce 12ème Congrès de l'E.D.E. sera consacré aux tabous dans l'accompagnement des personnes âgées: les services à bas prix, les résidents et la question des coûts, la mort et la fin de vie, la violence et la sexualité dans les institutions.

Les personnes qui vivent et travaillent en institution côtoient souvent ces sujets tabous et d'autres encore sans toutefois qu'il en soit véritablement discuté. Or, les institutions reflètent ce que la société jusqu'à présent tente d'éviter, à savoir: donner une réponse claire aux questions sur ce que vaut, à nos yeux l'accompagnement des personnes âgées, sur la manière dont nous souhaitons être aidés quand nous serons vieux, sur la façon dont nous souhaitons vivre notre vieillesse.

Il faut discuter ouvertement de ces tabous pour éveiller les consciences qui garantiront la dignité aux personnes âgées et pour que des solutions puissent être trouvées aux problèmes inhérents aux institutions pour personnes âgées.

C'est avec plaisir que je vous accueillerai le 29 septembre 2011 à Prague.

Prof. Dr. Wilfried Schlüter

Président de l'E.D.E.

PARRAIN DU CONGRÈS

RNDr. Petr Nečas, Premier Ministre de la République Tchèque

LES GRANDS TABOUS DANS L'ACCOMPAGNEMENT DES PERSONNES ÂGÉES

PROGRAMME

Judi, 29ème Septembre, 2011

08:00–20:00 Enregistrement au « Clarion Congress Hotel Prague »

09:00–12:00 Atelier SAVE-AGE

Le projet SAVE-AGE est la première initiative européenne internationale à développer et mettre en place des concepts visant à diminuer la consommation d'énergie tout spécialement dans les institutions pour personnes âgées (plus d'informations sur le site: www.saveage.eu)

15:00–15:45 Ouverture

(tchèque – anglais, français, allemand, russe)
(ouverture des portes à partir de 14:30)
Jiri Horecký
Président de l'APSS CR, République tchèque

Discours de bienvenue

(allemand – tchèque, anglais, français, russe)
Prof. Dr. Wilfried Schlüter
Président de l'E.D.E., Allemagne
Marjan Sedmak
Président d'AGE PLATFORM, Slovénie

Mot de bienvenue

(tchèque – anglais, français, allemand, russe)
Dr. ing. Jaromír Drábek
Ministre du Travail et des Affaires Sociales, République tchèque
PhDr. Vladimír Špidla, République tchèque
Ancien Commissaire européen à l'Emploi, aux Affaires sociales et à l'Égalité des chances

15:45–16:45 Conférence inaugurale

Les grands tabous dans l'accompagnement des personnes âgées
(allemand-anglais, français, russe, tchèque)
Franz J. Stoffer
Allemagne

16:45–17:15 Pause: échange d'idées, visite de l'exposition

17:15–18:00 « La dignité dans l'accompagnement des personnes âgées »

(allemand – anglais, français, russe, tchèque)
Dr. Doris Pfabigan
Autriche

**A partir
de 19:00**

Un « Coming together » extraordinaire

L'association estonienne des directeurs d'institutions présente le lieu de déroulement du 13ème congrès de l'E.D.E. et invite les participants à une soirée qui mêlera spécialités culinaires et musique.

Mot de bienvenue

Lembit Uibo
l'ambassadeur d'Estonie en République Tchèque

Fin de la première journée du congrès

Vendredi, 30ème Septembre, 2011

09:00–10:30 Session A

**Le tabou de la sexualité dans les établissements pour personnes âgées
Savoir et ignorance sur les besoins sexuels des personnes âgées
en institution**

Modération: Jean Bohler (GRIPA), Luxembourg

« Tendresse et sexualité chez les personnes âgées. Leurs besoins
et leurs droits »

(allemand – anglais)

PhilDr. Karolina Friedlová

République tchèque

« La démence et la sexualité »

(anglais – allemand)

Dr. Laura Padmah Galantin

Italie

> Session B

Le tabou des coûts

Quels services pouvons-nous et voulons-nous offrir dans nos
institutions et à quel prix?

Modération: Zdeněk Kašpárek (APSS CR), République tchèque

« Qu'y a-t-il de commun entre une institution pour personnes âgées
et une station-essence? »

(anglais – français, russe, tchèque)

Prof. Dr. Paul Brandl

Autriche

« Pourquoi des soins adaptés sont-ils difficiles à mettre en place dans
les institutions pour personnes âgées? Un tableau de la situation
en République tchèque »

(anglais – français, russe, tchèque)

Dr. Ladislav Průša

République tchèque

>

Session C

**Le tabou de la mort et de la fin de vie dans les établissements
pour personnes âgées (I)**

Modération: Pascal Champvert (AD-PA), France

« Qui a le pouvoir sur mon corps? La mort sous l'angle de la bioéthique »
(français – allemand)

Prof. Sandro Spinsanti

Italie

« La psychanalyse face à l'horreur de la mort »
(français-allemand)

Catherine Bergeret-Amselek

France

10:30–11:00 Pause: échange d'idées et visite de l'exposition

> 11:00–12:30 Session D

**Le tabou de la sexualité dans les établissements pour personnes âgées
Savoir et ignorance sur les besoins sexuels des personnes âgées
en institution**

Modération: Andrea Tajanovská (APSS CR), République tchèque

« Tendresse et sexualité chez les personnes âgées. Leurs besoins
et leurs droits »

(tchèque – anglais, français, russe)

PhilDr. Karolina Friedlová

République tchèque

« La démence et la sexualité »

(anglais – français, russe, tchèque)

Dr. Laura Padmah Galantin

Italie

>

Session E

Le tabou des coûts

Quels services pouvons-nous et voulons-nous offrir dans nos institutions et à quel prix?

Modération: *Mag. Johannes Wallner (Bundesverband österreichischer Alten- und Pflegeheime), Autriche*

« Qu'y a-t-il de commun entre une institution pour personnes âgées et une station-essence? »

(allemand – anglais)

Prof. Dr. Paul Brandl

Autriche

« Pourquoi des soins adaptés sont-ils difficiles à mettre en place dans les institutions pour personnes âgées? Un tableau de la situation en République tchèque »

(anglais – allemand)

Dr. Ladislav Průša

République tchèque

>

Session F

Le tabou de la mort et de la fin de vie dans les établissements pour personnes âgées (II)

Modération: *Pascal Champvert (AD-PA), France*

« Qui a le pouvoir sur mon corps? La mort sous l'angle de la bioéthique »

(français – allemand)

Prof. Sandro Spinsanti

Italie

« La psychanalyse face à l'horreur de la mort »

(français – allemand)

Catherine Bergeret-Amselek

France

12:30–14:00 Déjeuner et visite de l'exposition

14:00–15:30 Session G

Le tabou de la violence dans les établissements pour personnes âgées Que pouvons-nous faire?

Modération: *Jean-Louis Zufferey (ARODEMS), Suisse*

« Violence dans les établissements pour personnes âgées. Comment soutenir les professionnels face aux comportements troublés... et troublants? »

(français – allemand)

Jérôme Pellissier

France

« Violence, maltraitance des soignants par les résidents en établissements médicaux-sociaux: regards, étude et responsabilité du directeur »

(français – allemand)

Sandrine Heuls

Suisse

>

Session H

Le tabou de la démence

Que signifie la qualité de vie quand on souffre de démence?

Modération: *Franziska Rahmel (DVLAB), Allemagne*

« Y-a-t-il aussi une qualité de vie pour les personnes démentes? »

(allemand – anglais, russe, tchèque)

Christian Müller-Hergl

Allemagne

« Comment les concepts d'aide et le personnel peuvent anéantir le goût de vie des personnes souffrant de démence »

(allemand – anglais, russe, tchèque)

Claire Désenfant

Allemagne

>

Session I

**Le tabou du développement du personnel soignant.
Le capital (manquant) de l'avenir: Que pouvons nous faire?**
Modération: Jérôme Souchet (FNADEPA), France

« La politique de recrutement en personnel: comment gagner de nouveaux collaborateurs et garder notre personnel ? »

(allemand – français)

Prof. Dr Wilfried Schlüter

Allemagne

« La santé de nos collaborateurs de la perspective salutogénétique »

(allemand – français)

Silvia Lückhardt et Dieter Bien

Allemagne

>

Session K

Le tabou de la mort et de la fin de vie dans les établissements pour personnes âgées (II)

Modération: Lionel Ricou (Curaviva), Suisse

« Mourir: entre prolongement de la vie et arrêt de vie »

(allemand – anglais, tchèque)

Dr. Heinz Rüegger

Suisse

« L'aide au suicide du point de vue de la théologie »

(allemand – anglais, tchèque)

Christoph Schmid

Suisse

15:30–16:00 Pause: échange d'idées et visite de l'exposition

16:00–17:30 Session L

**Le tabou de la violence dans les établissements pour personnes âgées
Que pouvons-nous faire?**

Modération: Jean-Louis Zufferey (ARODEMS), Suisse

« Violence dans les établissements pour personnes âgées. Comment soutenir les professionnels face aux comportements troublés... et troublants? »

(français – anglais, russe, tchèque)

Jérôme Pellissier

France

« Violence, maltraitance des soignants par les résidents en établissements médicaux-sociaux: regards, étude et responsabilité du directeur »

(français – anglais, russe, tchèque)

Sandrine Heuls

Suisse

>

Session M

**Le tabou de la démence
Que signifie la qualité de vie quand on souffre de démence?**

Modération: Franziska Rahmel (DVLAB), Allemagne

« Y-a-t-il aussi une qualité de vie pour les personnes démentes ? »

(allemand – français)

Christian Müller-Hergl

Allemagne

« Comment les concepts d'aide et le personnel peuvent anéantir le goût de vie des personnes souffrant de démence »

(allemand – français)

Claire Désenfant

Allemagne

>

Session N

Le tabou du développement du personnel soignant.

Le capital (manquant) de l'avenir: Que pouvons nous faire?

Modération: *Carlos Marty (bvsm.ch), Suisse*

« La politique de recrutement en personnel: comment gagner de nouveaux collaborateurs et garder notre personnel ? »

(allemand – anglais, tchèque)

Prof. Dr Wilfried Schlüter

Allemagne

« La santé de nos collaborateurs de la perspective salutogénétique »

(allemand – anglais, russe, tchèque)

Silvia Lückhardt et Dieter Bien

Allemagne

>

Session O

Le tabou de la mort et de la fin de vie dans les établissements pour personnes âgées (II)

Modération: *Lionel Ricou (Curaviva), Suisse*

« Mourir: entre allongement de la vie et arrêt de vie »

(allemand – français)

Dr. Heinz Rügger

Suisse

« L'aide au suicide du point de vue de la théologie »

(allemand – français)

Christoph Schmid

Suisse

Fin de la deuxième journée du congrès

A partir de 19:30

Soirée de gala au « Clarion Congress Hotel Prague »

(Tenue de soirée exigée)

Ouverture des portes à la soirée de gala: 19:15

Samedi, 1er Octobre, 2011

09:30–11:00 Le tabou de la qualité des directeurs d'institution

« Les paradoxes de la direction »

(allemand – anglais, français, russe, tchèque)

Prof. Dr. Wolf Böhnisch

Autriche

11:00–11:30 Pause: échange d'idées et visite de l'exposition

11:30–12:15 Le tabou du financement des soins

« Combien valent les directeurs d'institution pour personnes âgées ? »

(allemand – anglais, français, russe, tchèque)

Prof. Dr. Gabriele Moos

Allemagne

12:15–13:00 Clôture du 12ème congrès de l'E.D.E.

(allemand-anglais, français, tchèque)

Prof. Dr. Wilfried Schlüter

Président de l'E.D.E., Allemagne

Invitation au 13ème congrès de l'E.D.E. en 2013 à Tallinn, Estonie

(anglais-allemand, français, tchèque)

Représentant de l'ESJN (Association estonienne des directeurs)

Responsable de la programmation*: Prof. Dr. Wilfried Schlüter

*(programme sous réserve de modifications)

LES INTERVENANTS DU 12ÈME CONGRÈS DE L'E.D.E.**Franz J. Stoffer**

Economiste, directeur de Caritas-Betriebsführungs- und Trägergesellschaft (CBT), Cologne, Allemagne

Dr. Doris Pfabigan

Collaboratrice scientifique à l'Institut de philosophie de l'Université de Vienne, Autriche

Dr. Karolina Friedlová

Maître de conférences à l'Université Silésienne d'Opava, directrice de l'institut de formation des personnels soignants „Institut Bazální stimulance“, formatrice en assistance aux personnes âgées dépendantes et aux personnes handicapées; Frýdek-Místek, République Tchèque

Dr. Laura Padmah Galantin

Psychologue, psychothérapeute, ethnoanthropologue, conseillère dans le domaine de l'organisation et de la démence auprès des établissements pour personnes âgées; Padoue, Italie

Prof. (FH) Dr. Paul Brandl

Professeur du développement d'organisation et des procédures de gestion à la Faculté des Sciences sociales et santé ; coordinateur de la formation en gestion des services sociaux à la FH-Oberösterreich - Campus Linz, Autriche

Dr. Ladislav Průša

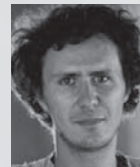
Directeur de l'Institut de Recherche pour le Travail et les Affaires Sociales, Prague, République Tchèque

Prof. Sandro Spinsanti

Professeur en bioéthique, théologien, psychologue, directeur de l'«Istituto Giano» à Rome, Italie

Catherine Bergeret-Amselek

Psychanalyste, membre de la Société de Psychanalyse Freudienne où elle anime un séminaire sur les âges de la vie, Paris, France

Jérôme Pellissier

Écrivain, docteur en psychologie, chercheur en psychogérontologie, Paris, France

Sandrine Heuls

Directrice de trois établissements médico-sociaux dans le canton de Vaud, Suisse

Christian Müller-Hergl

Collaborateur scientifique au Centre de Dialogue « Démence », Université de Witten/Herdecke, Allemagne

Claire Désenfant

Cadre commercial, directrice de « age consult » (gérontologie appliquée, services de gestion), Freiburg, Allemagne

Prof. Dr. Wilfried Schlüter

Professeur de techniques de gestion dans les domaines de la santé et de l'assistance à la Westsächsischen Hochschule Zwickau, médiateur dans le secteur de l'assistance aux personnes âgées et aux malades, formateur d'E-Qalin, Président de l'E.D.E. ; Rastede, Allemagne

Dieter Bien

Directeur des Alten- und Pflegezentren des Main-Kinzig-Kreises gGmbH, Hanau, Allemagne

Silvia Lückhardt
Manageuse de santé, Hanau, Allemagne

Dr. Heinz Rüegger
Théologien, gérontologue et éthicien, Diakoniewerk Neumünster, Zollikerberg/Zürich, Suisse

Christoph Schmid
Théologien, gérontologue, CURAVIVA Suisse, Bern, Suisse

Prof. Dr. Wolf Böhnisch
De 1992 à 2009, professeur à l'Institut de gestion d'entreprise et d'économie des personnels à l'Université de Linz; formateur et conseiller (EPOS GmbH), développement de l'organisation et des personnels, conduite d'entreprise basée sur les valeurs, Linz/Puchenau, Autriche

Prof. Dr. Gabriele Moos
Professeuse de gestion des services sociaux au RheinAhrCampus Remagen de la FH Koblenz ; 1ère Présidente de la Deutsche Gesellschaft für Management und Controlling in der Sozialwirtschaft e.V. (DGCS), Allemagne

ÚVODNÍ ŘEČ

Vážené dámy a pánové,
milí kolegové,

12. kongres E.D.E. v Praze se bude zabývat předešlým tabuizovaným tématy v dlouhodobé péči o seniory: „care light“, obyvatelé domovů pro seniory versus náklady na poskytované služby, smrt a umírání, násilí a sexualita v domech pro seniory.

Lidé, kteří žijí a pracují v těchto zařízeních, se často musí potýkat s těmito a jinými tabu, bez toho, aniž by měli jakoukoliv šanci tato témata správně pojmenovat. Široce opomíjeny společnosti, jsou tyto otázky odmítány v samotných zařízeních: co vlastně znamená péče o seniory a jak potřebná je tato hodnota, jak chceme sami, aby o nás bylo pečováno ve stáří, jak chceme žít, až zestárneme?

Přesto se musí o těchto tabu hovořit, položit základy pro důstojný život ve stáří a vypracovat příznivá řešení všech problémů souvisejících s péčí o přestárlé.

Chtěl bych Vás srdečně pozvat do Prahy 29. září 2011.

Prof. Dr. Wilfried Schlüter
Prezident E.D.E.

ZÁŠTITA KONGRESU

Kongres se koná pod záštitou RNDr. Petra Nečase, premiéra České republiky

TABUIZOVANÁ TÉMATA V DLOUHODOBÉ PÉČI O SENIORY PROGRAM

Čtvrtek, 29. 9. 2011

08:00–20:00 Registrace v „Clarion Congress Hotelu Praha“

09:00–12:00 Workshop SAVE-AGE

Projekt SAVE AGE je první mezinárodní evropská iniciativa k vývoji a zavedení opatření ke snížení spotřeby energií speciálně v zařízeních dlouhodobé péče (bližší informace na internetu na www.saveage.eu)

15:00–15:45 Zahájení

(Čeština – němčina, francouzština, angličtina, ruština)
(Vstup od 14.30 hodin)
Jiří Horecký
Prezident APSS ČR, Česká republika

Uvítání

(Němčina – francouzština, angličtina, čeština, ruština)
Prof. Dr. Wilfried Schlüter
Prezident E.D.E., Německo
Marjan Sedmak
Prezident AGE PLATFORM, Slovinsko

Uvítací projev

(Čeština – němčina, francouzština, angličtina, ruština)
Dr. Ing. Jaromír Drábek
Ministr práce a sociálních věcí České republiky
PhDr. Vladimír Špidla, Czech Republic
Bývalý evropský komisař pro sociální věci, rovné příležitosti a zaměstnanost

15:45–16:45 Zahajovací přednáška

Velká tabu v dlouhodobé péči

(Němčina – francouzština, angličtina, ruština, čeština)
Franz J. Stoffer
Německo

16:45–17:15 Čas k výměně názorů a k návštěvě odborné výstavy

17:15–18:00 „Důstojnost v péči o seniory“

(Němčina – angličtina, francouzština, ruština, čeština)
Dr. Doris Pfabigan
Rakousko

od 19:00 Večer „Coming Together“

Estonská asociace představí místo konání 13. evropského kongresu E.D.E. a pozve na večer s estonskými specialitami a hudbou.

Úvodní proslov

Lembit Uibo
velvyslanec Estonska v České republice

Konec prvního kongresového dne

Pátek, 30. 9. 2011

09:00–10:30 Zasedání A

Tabu Sexualita v domově

Vědomost a nevědomost o sexuálních potřebách lidí v domovech

Moderátor: Jean Bohler (GRIPA), Lucembursko

„Něžnost a sexualita ve stáří – potřeby a nároky“

(Němčina – angličtina)

PhlDr. Karolina Friedlová

Česká republika

„Dementia a sexualita“

(Angličtina – němčina)

Dr. Laura Padmah Galantin

Itálie

> Zasedání B

Tabu Náklady na péči

Jaké služby za jakou cenu můžeme a chceme nabídnout lidem v domovech?

Moderátor: Zdeněk Kašpárek (APSS ČR), Česká republika

„Co má společného domov pro seniory s čerpací stanicí?“

(Angličtina – francouzština, ruština, čeština)

Prof. Dr. Paul Brandl

Rakousko

„Co stojí v cestě péči o seniory v domovech, která je orientovaná na potřeby? K situaci v České republice“

(Angličtina – francouzština, ruština, čeština)

Dr. Ladislav Průša

Česká republika

>

Zasedání C

Tabu Smrt a umírání v zařízeních dlouhodobé péče (I)

Moderátor: Pascal Champvert (AD-PA), Francie

„Kdo má moc nad mým tělem? – Smrt z pohledu bioetiky“

(Francouzština – němčina)

Prof. Sandro Spinsanti

Itálie

„Psychoanalytické úvahy o smrti a umírání“

(Francouzština – němčina)

Catherine Bergeret-Amselek

Francie

10:30–11:00 Čas k výměně názorů a k návštěvě odborné výstavy

11:00–12:30 Zasedání D

Tabu Sexualita v domově

Vědomost a nevědomost o sexuálních potřebách lidí v domovech

Moderátor: Andrea Tajanovská (APSS ČR), Česká republika

„Něžnost a sexualita ve stáří – potřeby a nároky“

(Čeština – angličtina, francouzština, ruština)

PhlDr. Karolina Friedlová

Česká republika

„Dementia a sexualita“

(Angličtina – francouzština, ruština, čeština)

Dr. Laura Padmah Galantin

Itálie

>

Zasedání E**Tabu Náklady na péči****Jaké služby za jakou cenu můžeme a chceme nabídnout lidem v domovech?***Moderátor: Mag. Johannes Wallner (Bundesverband österreichischer Alten- und Pflegeheime), Rakousko*

„Co má společného domov pro seniory s čerpací stanicí?“

(Němčina – angličtina)

Prof. Dr. Paul Brandl

Rakousko

„Co stojí v cestě péči o seniory v domovech, která je orientovaná na potřeby? K situaci v České republice“

(Angličtina – němčina)

Dr. Ladislav Průša

Česká republika

>

Zasedání F**Tabu Smrt a umírání v zařízeních dlouhodobé péče (I)***Moderátor: Pascal Champvert (AD-PA), Francie*

„Kdo má moc nad mým tělem? – Smrt z pohledu bioetiky“

(Francouzština – němčina)

Prof. Sandro Spinsanti

Itálie

„Psychoanalytické úvahy o smrti a umírání“

(Francouzština – němčina)

Catherine Bergeret-Amselek

*Francie***12:30–14:00 Čas k výměně názorů a k návštěvě odborné výstavy****14:00–15:30 Zasedání G****Tabu Násilí v zařízeních dlouhodobé péče****Co proti tomu můžeme udělat?***Moderátor: Jean-Louis Zufferey (ARODEMS), Švýcarsko*

„Násilí v zařízeních sociální péče – Jak můžeme pečující podpořit při setkání s provokativním chováním uživatelů?“

(Francouzština – němčina)

Jérome Pellissier

Francie

„Násilí proti pečujícím a zodpovědnost vedení“

(Francouzština – němčina)

Sandrine Heuls

Švýcarsko

>

Zasedání H**Tabu Demence****Co znamená kvalita života pro lidi s demencí?***Moderátor: Franziska Rahmel (DVLAB), Německo*

„Existuje kvalita života pro lidi s demencí?“

(Němčina – angličtina, ruština, čeština)

Christian Müller-Hergl

Německo

„Jak mohou koncepce a personál zničit životní spokojenost lidí s demencí“

(Němčina – angličtina, ruština, čeština)

Claire Désenfant

Německo

> **Zasedání I**
**Tabu Rozvoj pracovníků v péči. (Chybějící) kapitál budoucnosti –
Co musíme teď udělat?**

Moderátor: Jérôme Souchet (FNADEPA), Francie

„Personální marketing – Tak získáme nové pracovníky a udržíme
stávající personál“

(Němčina – francouzština)

Prof. Dr. Wilfried Schlüter

Německo

„Zdraví pracovníků z hlediska salutogenetického přístupu“

(Němčina – francouzština)

Silvia Lückhardt a Dieter Bien

Německo

> **Zasedání K**
Tabu Smrt a umírání v zařízeních dlouhodobé péče (II)

Moderátor: Lionel Ricou (Curaviva), Švýcarsko

„Umírání v napětí mezi prodlužováním délky života a dobrovolným
přerušením života“

(Němčina – angličtina, čeština)

Dr. Heinz Rüegger

Švýcarsko

„Asistovaná sebevražda z teologického hlediska“

(Němčina – angličtina, čeština)

Christoph Schmid

Švýcarsko

15:30–16:00 Čas k výměně názorů a k návštěvě odborné výstavy

16:00–17:30 Zasedání L
**Tabu Násilí v zařízeních dlouhodobé péče
Co proti tomu můžeme udělat?**
Moderátor: Jean-Louis Zufferey (ARODEMS), Švýcarsko

„Násilí v zařízeních sociální péče – Jak můžeme pečující podpořit
při setkání s provokativním chováním uživatelů?“

(Francouzština – angličtina, ruština, čeština)

Jérome Pellissier

Francie

„Násilí proti pečujícím a zodpovědnost vedení“

(Francouzština – angličtina, ruština, čeština)

Sandrine Heuls

Švýcarsko

> **Zasedání M**
Tabu Demence
Co znamená kvalita života pro lidi s demencí?
Moderátor: Franziska Rahmel (DVLAB), Německo

„Existuje kvalita života pro lidi s demencí?“

(Němčina – francouzština)

Christian Müller-Hergl

Německo

„Jak mohou koncepce a personál zničit životní spokojenost lidí
s demencí“

(Němčina – francouzština)

Claire Désenfant

Německo

> **Zasedání N**
Tabu Rozvoj pracovníků v péči. (Chybějící) kapitál budoucnosti – Co musíme teď udělat?

Moderátor: Carlos Marty (bvsm.ch), Švýcarsko

„Personální marketing – Tak získáme nové pracovníky a udržíme stávající personál“

(Němčina – angličtina, čeština)

Prof. Dr. Wilfried Schlüter

Německo

„Zdraví pracovníků z hlediska salutogenetického přístupu“

(Němčina – angličtina, čeština)

Silvia Lückhardt a Dieter Bien

Německo

> **Zasedání O**
Tabu Smrt a umírání v zařízeních dlouhodobé péče (II)

Moderátor: Lionel Ricou (Curaviva), Switzerland

„Umírání v napětí mezi prodlužováním délky života a dobrovolným přerušením života“

(Němčina – francouzština)

Dr. Heinz Rüegger

Švýcarsko

„Asistovaná sebevražda z teologického hlediska“

(Němčina – francouzština)

Christoph Schmid

Švýcarsko

Konec druhého kongresového dne

od 19:30 Galavečer v Clarion Congress Hotelu Praha

(žádáme společenský oděv)

Vstup na Gala večeři: 19:15

Sobota, 01. 10. 2011

09:30–11:00 Tabu Kvalita řízení v domovech

„Paradoxy vedení“

(Němčina – francouzština, angličtina, ruština, čeština)

Univ. Prof. Dr. Wolf Böhnisch

Rakousko

11:00–11:30 Čas k výměně názorů a k návštěvě odborné výstavy

11:30–12:15 Tabu Financování péče

„Jakou hodnotu v péči o seniory mají pro poskytovatele vedoucí pracovníci?“

(Němčina – francouzština, angličtina, ruština, čeština)

Prof. Dr. Gabriele Moos

Německo

12:15–13:00 Ukončení 12. kongresu E.D.E.

(Němčina – angličtina, francouzština, čeština)

Prof. Dr. Wilfried Schlüter

Prezident E.D.E., Berlín, Německo

Prezentace 13. kongresu E.D.E. 2013 v Talinu, Estonsko

(Angličtina – němčina, francouzština, čeština)

Zástupci estonské asociace ESJN

Za program zodpovědný*: Prof. Dr. Wilfried Schlüter

*(program je předmětem změny)

LEKTOŘI 12. KONGRESU E.D.E.

Franz J. Stoffer

Ekonom, obchodní ředitel Caritas Betriebsführungs- und Trägergesellschaft (CBT) Kolín nad Rýnem, Spolková republika Německo

Dr. Doris Pfabigan

Členka Filozofického institutu, Vídeňská univerzita, Rakousko

Dr. Karolina Friedlová

Odborná asistentka Slezské univerzity v Opavě, ředitelka společnosti pro vzdělávání pečovatelek Institut Bazální stimulace, instruktorka pečovatelsví o seniory a lidi s postižením, Frýdek-Místek, Česká republika

Dr. Laura Padmah Galantin

Psycholožka, psychoterapeutka, etno-antropoložka, konzultantka pro pečovatelská zařízení v oblasti organizace a demence, Padova, Itálie

Prof. (FH) Dr. Paul Brandl

Profesor pro organizační rozvoj a procesní management na Škole aplikovaných zdravotních a sociálních věd a koordinátor programu sociálního managementu, Hornorakouská univerzita aplikovaných věd, Vysoká škola Linec, Rakousko

Dr. Ladislav Průša

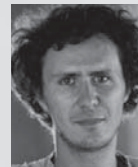
Ředitel Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, Praha, Česká republika

Prof. Sandro Spinsanti

Profesor biotechniky, teolog a psycholog, ředitel Giano institutu v Římě, Itálie

Catherine Bergeret-Amselek

Psychoanalytička, členka a poradkyně Sociétés de Psychanalyse Freudienne, Paříž, Francie

Jérôme Pellissier

Spisovatel, doktor psychologie, výzkumný pracovník v oblasti psychogerotologie, Paříž, Francie

Sandrine Heuls

Ředitelka tří pečovatelských domovů v kantonu Vaud, Švýcarsko

Christian Müller-Hergl

Člen Centra pro dialog v oblasti demence, Witten/Herdecká univerzita, Spolková republika Německo

Claire Désenfant

Ekonomická odbornice, vedoucí pracovnice poradenství v oblasti stárnutí (aplikovaná gerontologie, služby v oblasti řízení), Freiburg, Spolková republika Německo

Prof. Dr. Wilfried Schlüter

Profesor technik řízení zdravotnictví a pečovatelsví, Západosaská univerzita aplikovaných věd ve Zwickau, mediátor v záležitostech péče o seniory, lektor systému E-Qalin, prezident E.D.E., Rastede, Spolková republika Německo

Dieter Bien

Obchodní ředitel Alten- und Pflegezentren des Main-Kinzig-Kreises GmbH, Hanau, Spolková republika Německo

There's no time for experiments

Protect your patients' skin with the cosmetic products Menalind professional

NUTRISKIN PROTECTION COMPLEX

The Nutriskin Complex creates a protective layer on the skin to protect it against damaging influences. It contributes to a better elasticity of the skin and improves cell metabolism. It contains:

- Essential fatty acids
- Amino acids
- Almond oil
- Creatine

Water-in-oil emulsion

Provides deep and long-lasting hydration of the skin.

ODOUR NEUTRALIZER

Pleasant, refreshing scent and odour neutralizer.

Menalind[®]
professional

The dispenser pump for easy dosing of a sufficient amount. The new design with the grip line prevents slipping.

A helping hand for more care

Individualised continence care and personal hygiene can hugely benefit a resident's quality of life. And be beneficial for caregiving relatives and professional carers.

Use TENA, with over 40 years of experience from around the world, as a partner to improve resident well-being and help you in managing continence care. Find out more at www.TENA.com.

Together we make a difference.

For more information, please visit www.hartmann.info and www.hartmann.cz

memoriana

Room concept for dementia patients

In a market full of ceiling hoists that all do the same thing, you might ask yourself what is the difference in a Guldmann GH3 Hoist?

Everything

| Time to care |

Guldmann™

www.guldmann.com

■ ■ wissner-
■ ■ bosserhoff

www.wi-bo.de

 LINET®

www.linnet.com

Comfort every day

③ STEPS OF SKIN CARE

step 1

DELICATE
CLEANSING

step 2

REGENERATION
AND ACTIVATION

step 3

EFFECTIVE
PROTECTION

FULL OFFER OF PRODUCTS
for people with incontinence

www.seni-global.com

Congress venue

Clarion Congress Hotel Prague

Freyova 33, 190 00 Praha 9 – Vysočany, Czech Republic
www.cchp.cz

Congress Secretariat

GUARANT International spol. s r.o.

Opletalova 22, 110 00 Praha 1, Czech Republic
Tel.: +420 284 001 444, Fax: +420 284 001 448, E-mail: ede2011@guarant.cz
www.guarant.cz

Registration Desk

The Registration Desk is located in the foyer of the Clarion Congress Center.

Opening Hours:

Wednesday, September 28, 2011	11:00–17:00
Thursday, September 29, 2011	08:00–18:00
Friday, September 30, 2011	08:00–18:00
Saturday, October 1, 2011	08:30–13:00

Exhibition

Accompanying exhibition is located in the foyer of the Clarion Congress Center.

Opening Hours:

Thursday, September 29, 2011	08:00–20:00
Friday, September 30, 2011	08:00–17:30
Saturday, October 1, 2011	09:00–13:00

Lecturers' Ready Room

Lecturers' Ready Room is situated in the Quadrant room. Lecturers are requested to come to the Lecturers' Ready Room at least 2 hours before the session starts (or the day before for morning sessions) to upload their presentation.

Opening Hours:

Wednesday, September 28, 2011	11:00–17:00
Thursday, September 29, 2011	08:00–18:00
Friday, September 30, 2011	08:00–18:00
Saturday, October 1, 2011	08:30–13:00

Visit our
Vertica presentation
at the exhibition area.

STANDING UP made **EASY.**

**Vertica-Care – the first standing-up support bed
for nursing homes and rehabilitation centres.**

Would you like to know more?

Visit us on the Internet: **www.stieglmeyer.com**

STIEGELMEYER